

האזהרה השבועי

שיעורו השבועי
של מרן ראש הישיבה המקובל הצדיק
רבנו בניהו יששכר שמואל שליט"א

גליון מס' 62
פרשת משפטים התשפ"ה

משפטי התורה וסוד הגלגולים

כח האחדות • משפטים בין אדם לחבירו • הוו מתונים בדין • ההרוג בא ברגליו • הדן בערכאות - מרים יד בתורת משה • משפטים כל ידעום • כ"שלחן ערוך" • הסיעתא דשמיא שיש לדיינים • סוד הגלגולים • הרבי קרע את שטר החוב • הפועל חזר בגלגול בסוס • מדוע בא ההרוג בפיגוע בחלום? הטרגדיה בדרך למירון • לנצל את השבוע האחרון

זה הכל גוף אחד. או אדם שהיד שלו הרביצה לעצמו בפטיש, וכי הוא יעניש אותה?! לא! זה הכל גוף אחד. כך גם ישראל הם כגוף אחד.

וכך גם לאידיך גיסא, אם חלק מעם ישראל ח"ו חוטאים, כולם ניוקים. והרי זה דומה לאדם שנוסע בספינה, ויש שם מאות אנשים. והוא בא וקודח חור בחדר שלו בספינה. כולם אומרים לו: "מה אתה עושה?" והוא אומר: "מה אתם רוצים? אני קודח את החור רק בחדר שלי!" אומרים לו: "טיפש! כל הספינה תטבע!" ככה כל יהודי משפיע על כולם.

כשהיתה שנאת חינם - נחרב לנו הבית. וכך גם בדרך כלל כשהיו מלחמות, מתי נפלו הרבה מעם ישראל? כשהיה פילוג! כמו שראינו עכשיו לפני שנה וחצי את האסון הגדול שהיה בשמחת תורה, אוי ואבוי מה שהיה! ולפני כן היה פילוג בעם ישראל!

אותו דבר היה במלחמת יום הכיפורים, גם היה פילוג בעם, ונפלו הרבה מעם ישראל. אבל במלחמת ששת הימים כשהיתה אחדות - היתה ישועה. כי זה תלוי אחד בשני.

"שבת מברכין" אחרת מכל שנה

ועכשיו, השבת הקרובה בעזרת ה', היא שבת "פרשת משפטים", וגם "שבת מברכין" של חודש אדר, כי ראש חודש אדר יחול בימים שישי ושבת בשבוע הבא. ובדרך כלל ברוב השנים, בשבת מברכין של אדר, קוראים "פרשת שקלים", אבל כאשר ר"ח אדר חל בשבת, כמו השנה, קוראים "שקלים" בשבת של ר"ח אדר, ולכן בשבת הבאה יוציאו בעז"ה שלושה ספרים: פרשת תרומה, וקריאת ראש חודש, ופרשת שקלים.

אבל צריך לדעת, "משנכנס אדר מרבין בשמחה", הבן איש חי אומר: שכבר מ"שבת מברכין" של חודש אדר, מאז כבר מרבין בשמחה. ולכן בשבת הזו קוראים "ואלה המשפטים", כי ואל"ה - ראשי תיבות: "ליהודים הייתה אורה ושמחה".

חזנות שהביאה לנו את מעמד הר סיני

הנה זכינו לשבת קודש של פרשת מעמד הר סיני - קבלת התורה. לפני מעמד הר סיני כתוב "ויחן שם ישראל נגד ההר" - "ויחן" לשון יחיד, כי ישראל היו אז במצב של: "כאיש אחד בלב אחד". כמו שאמרו רבותינו: הוכשרו ישראל לקבלת התורה רק כשהיו באחדות אחת, כי בלי אחדות אי אפשר לקבל את התורה!

נמצא אם כן, שכל האור הגדול שהיה במתן תורה. שעם ישראל נהיו לעם ה'. ושבאותו מעמד עם ישראל חזרו למדרגת אדם הראשון קודם החטא! וזכו לנבואה! ונתרפאו כל החולים! איזה אור! לכל זה זכו בזכות האחדות! כי באמת כל אחד בעצמו לא היה ראוי לזה, אבל כשעם ישראל באחדות אחת, כל עם ישראל הופך לנשמה אחת גדולה. ויש שפע גדול.

הגמרא אומרת בסנהדרין, שאפילו משה רבינו, כל מה שהוא זכה למה שזכה במעמד הר סיני, זה היה רק בזכות האחדות! כי כל זמן שעם ישראל לא היו ראויים, גם משה לא היה ראוי שמשנה שתשרה עליו שכינה. ורק כשהיו באחדות, משה רבנו זכה להשראת השכינה הגדולה ביותר!

כשהיה פילוג - נפלו הרבה מעם ישראל

עם ישראל בגדולתו כשאנחנו ערבים זה לזה, שאחד עוזר לשני. כשיש יהודי במצוקה, או חולה או בסכנה, כל אחד אכפת לו ממנו! לא משנה איפה הוא, אפילו הוא רחוק אלפי קילומטרים, באמריקה או באוסטרליה, אנחנו מצטערים עליו, צריך לחפוז בטובתו של חברו. וזאת בשונה מאומות העולם, שאין להם שום רגש למה שקורה מעבר לים, או אפילו לחברים שלהם.

זה מצוות "ואהבת לרעך כמוך", שהיא כלל גדול בתורה והיא תמצית כל התורה! כי כשכולם באחדות אחת, ממילא כולם אוהבים את כולם. למה הדבר דומה? אדם שהשיניים נשכו לו את הלשון, וכי הוא אומר: "עכשיו אני אעקור את השיניים כי אתם נשכתם את הלשון?! ... לא!"

י-ם ת"א חיפה ב"ש

5:15 5:14 5:13 4:55 כניסה

6:11 6:09 6:10 6:09 יציאה

6:46 6:45 6:46 6:45 ר"ת

לחסויות ולהנצחות ניתן להתקשר: 02-6249000 | לקבלת העלון דרך המייל שלח בקשה < m6222560@gmail.com

השיעור נמסר בכל יום ראשון בישיבת המקובלים "נהר שלום" בשעה 7:15 בערב ומעובר דרך הלויין, הרדיו ועוד ניתן לשמוע את השיעור בקול התורה שע"י ישיבתנו הקדושה 0799-111-925 שלוחה 3

עצום בתורה, והעידו עליו שארבעת חלקי שולחן ערוך היו כמנוחים לו בכיסו.

כשהגיע לפרקו, נשא רבי יעקב את מרת נחמה, בתו של רבי אפרים כהן בעל שו"ת "שער אפרים" שהיה באותו זמן רבה של וינה. [שער אפרים" זה ספר ידוע, ספר שאין כמותו].

לאחר חתונתו, רבי יעקב התגורר בעיר וינה אצל חותנו, וישב ללמוד שם בשקידה רבה. הוא ישב בבית המדרש יומם ולילה. יהודי וינה אהבו אותו והעריכו אותו מאוד, וחותנו, ה"שער אפרים", היה נותן לו כל מה שהוא צריך, וכך הוא זכה לשני שולחנות.

לרבי יעקב היה חברותא - אברך יקר וגאון בשם ר' משה, והם היו לומדים יחד - יום ולילה לא ישבותו. ושם הוא קיבל תורה גם כן מפני חמיו שהיה גדול הדור - בעל ה"שער אפרים".

הוא הבין מה מצפה לו וביקש להתיר את אשתו

באותה תקופה התחילו פרעות ת"ח ות"ט שבמהלכם הקוזקים חטפו והרגו מאות יהודים, ואת הנשארם הובילו לעבדים. והיתה צרה גדולה.

ויהי היום והקוזקים נכנסו לוינה לבצע בה את זממם, והיתה מהומה גדולה בעיר. רבי יעקב ורבי משה ישבו כרגיל בבית המדרש והגו בתורה, ולא ידעו מימינם ומשמאלם ממה שנעשה בחוץ.

לפתע נכנסו הצוררים לבית המדרש וחטפו את שניהם. לקחו אותם לאיזה מדבר, ומכרו אותם לאנשי המדבר שם שיהיו רועי צאן שלהם. ושני גדולי עולם, רבי יעקב ורבי משה פתאום נהפכו להיות רועי צאן של אנשים אלימים וקשים.

אנשי המדבר לקחו לרבי יעקב ורבי משה את בגדיהם, והלבישו אותם בלבוש מיוחד של רועי צאן עם חותמות על הלבוש, כדי שיכירו שהם משלהם, וכך לא יברחו להם. והם הודיעו להם, שאם בהמה אחת נאבדת, או נהיית חולה, דמם בראשם!

רבי יעקב ורבי משה לא היו יחד באותו מקום, אלא כל אחד רעה צאן במקום אחר, וכל אחד היה רועה צאן לעצמו. יום אחד הם נפגשו והתחילו לבכות: "איך באנו לפה, הרי אנחנו כל הזמן עסקנו בתורה!" והם החליטו לעשות יחד חשבון נפש, מה הם חטאו לאבינו שבשמיים... והיו בוכים על עוונותיהם, אפילו שהם כל היום היו לומדים. [אבל באמת אי אפשר להבין את זה, כי זה הכל גלגולי נשמות].

בינתיים בהיותם עסוקים בחשבון הנפש, נאבדה בהמה אחת לרבי יעקב. וכל מה שהם עשו למצוא את הצאן, לא מצאו.

רבי יעקב הבין מה מצפה לו מהאדון, והוא אמר לרבי משה: "כנראה יבוא האדון, ויראה שחסר מהצאן... וכנראה יהרוג אותי... ולכן אני מבקש ממך: דחילק, שים לב עלי, אם תראה שהרגו אותי... תעשה לי טובה ותקבור אותי, וגם, כשיזדמן לך, תודיע לאשתי שבעלה נפטר, כדי שלא תהיה עגונה בלי בעל... מסכנה, אישה טובה".

קבורת "אחד מגדולי הדור" במדבר השומם

כשנפרדו, כל אחד הלך למקומו. ובאמת בא האדון בעל הצאן, וראה שחסר אחד. ובכעסו הוא בא להרוג את רבי יעקב, אבל בדיוק עבר שם אחד מאנשי המדבר, ואמר לו: "אל תהרוג אותו, הוא יפה תואר, חבל על היופי הזה שיש בעולם! אל תהרוג אותו, ואני אתן לך מה שצריך". אבל האדון התעקש: "אני יהרוג אותו!", אותו אדם מאנשי המדבר שראה שהאדון לא מתייחס לדבריו ומתעקש להרוג את רבי יעקב, הכה את האדון, הרג אותו, והלך.

רבי יעקב ראה שהוא ניצל, מה עשה? הפשיט מהאדון המת את מלבושיו ולבשם בעצמו, והלביש את המת במלבושי האסירים שלו וברח.

השבוע חל גם יום הפטירה של הרבנית שרעבי - אשתו של רבנו מרדכי שרעבי, הרבנית לאה בת לאה. שהיתה אשה גדולה שאין כמוה, כמה היתה עושה חסד, כמה היתה דורשת ומזכה את הרבים. והשיעור הזה יהיה גם כן לעילוי נשמתה.

משפטים לפני יתרו!

הפרשה מתחילה: "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" - הבית יוסף (או"ח סימן ק"ב) כותב שהוא מצא מדרש אגדה שאומר: כשאמר הקב"ה למשה "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם", מיד פתחו

ויהי היום והקוזקים נכנסו לוינה לבצע בה את זממם, והיתה מהומה גדולה בעיר. רבי יעקב ורבי משה ישבו כרגיל בבית המדרש והגו בתורה, ולא ידעו מימינם ומשמאלם ממה שנעשה בחוץ. לפתע נכנסו הצוררים לבית המדרש וחטפו את שניהם.

מלאכי השרת ואמרו "ברוך אתה ה' מלך אוהב צדקה ומשפט". ולכן תקנו אנשי כנסת הגדולה את ברכת "השיבה שופטינו", שחתימתו היא ב"מלך אוהב צדקה ומשפט".

פרשת משפטים מלאה מצוות ודינים, ובעיקר במצוות ש"בין אדם לחברו", וצריכים ללמוד אותם היטב. והנה "פרשת יתרו" שקראנו כבר, עוסקת בעיקר במצוות של בין אדם למקום: "אנכי ה' אלקיך, לא יהיה לך אלהים אחרים", אבל לעומת זאת, פרשת משפטים עוסקת בעיקר במצוות שבין אדם לחברו. ומה קודם למה? אומרת התורה "אשר תשים לפניהם" - את אלה המשפטים תשים לפני המצוות שבפרשת יתרו, מדוע? כי "דרך ארץ קדמה לתורה", כי איך שאדם מתנהג עם חברו, זה הדבר הראשון במעלה.

שערי גיהנום פתוחים מתחתיו

הגמרא אומרת בסנהדרין (דף ז'): דרש בר קפרא, למה נסמכה תחילת "ואלה המשפטים", ל"לא תעלה במעלות על מזבחי"? אלא, אומר בר קפרא, זה בא ללמדנו את מה שנאמר במסכת אבות, "הוו מתונים בדין" - שהדיינים צריכים להיות מתונים בדין. לא להכריע את הדין במהירות ובפזיזות, אלא בשיקול דעת ובמתנות, כמו שלמזבח - לא עולים במדרגות, שזה עליה יותר מהירה, אלא עולים בכבש - במתינות. לכן אומר בעל הטורים: "מעלות" - בגימטריה "מתונים".

ולכן לפני שהדיין מכריע את הדין, הוא צריך עוד פעם "לישון עליו", ואולי גם יתייעץ, עד שיראה שכל הדברים הם אמת לאמיתתה. כמו שהגמרא אומרת, שיראה הדיין כאילו גיהנום פתוחה מתחתיו, שאם הוא טועה - יורד בפנים.

אבל מצד שני, הדיין גם לא צריך למשוך את הדין סתם הרבה זמן כמו גומי... אלא אחרי שעייין ובדק, ו"ישן עליו לילה", מייד יחתוך את הדין בלי פחד, כי משיכת זמן בלי צורך, היא עינוי לנידונים. ולכן צריך להיות גיבור, לא לירא מאף אחד, ולדעת ש"המשפט לאלקים הוא".

חתן ה"שער אפרים" שזכה לשני שלחנות

בענין "הוו מתונים בדין" אני רוצה לספר לכם מעשה שהיה לפני מאות שנים: בעיר וינה [אוסטריה] התגורר אברך תלמיד חכם בשם רבי יעקב בן רבי בנימין למשפחת אשכנזי - ז"ק [ראשי תיבות: זרע קודש].

רבי יעקב נולד ולמד בלובלין [פולין], ולמד תורה אצל רבי יעקב רבה של לובלין [אבא של ר' העשיל מקרקא]. וכבר נערוותו היה היה גאון

אולם, הבלתי צפוי קרה, והיהודי בעל המחסן נפטר בפתאומיות כשהכדים עדיין במחסן. והיות וילדי הנפטר היו קטנים, הבית דין מינו אפוטרופוס שיהיה אחראי על נכסיהם.

והנה בעל כדי השמן בא לקחת את 400 כדי השמן שלו. אבל האפוטרופוס סירב לתת לו אותם: "מי אמר שזה שלך? אולי הוא קנה את זה ממך? יש לך פתק? יש לך אישור? יש לך עדים? אני לא יכול לתת לך את זה, אולי זה של היתומים, אדוני, אני אחראי על היתומים, איך אני אתן לך את כל ה-400 חביות? אני מצטער אני לא יכול". אך לבעל השמן לא היתה שום ראייה...

היהודי בעל השמן הרגיש שחבר עליו עולמו, והתחיל לבכות: "כמעט את כל ממוני שמתי בכדים הללו!". והאפוטרופוס הציע שילכו לדין תורה: "יש עכשיו אב"ד חדש - רבי לוי יצחק, בוא נלך אליו ומה שיגיד לי הרב לעשות, אני עושה".

הרבי ידע שהאמת עם התובע - אך נאלץ לפסוק לחובתו

הגיעו לפוסק רבי לוי יצחק בברדיטשוב. ורבי לוי יצחק שואל אותו: "יש לך עדים? יש לך שטר? יש לך ראייה?". אבל היהודי משיב: "אין לי כלום", אבל התחיל לבכות שזה כל ממונו, וזה היה פיקדון רק לכמה ימים.

רבי לוי יצחק ראה שניכרים דברי אמת, ונראה שהוא טוען אמת. אבל לפי ההלכה הוא לא יכל לעזור לו, כי לפי ההלכה: "המוציא מחבירו - עליו הראייה". אתה רוצה לקחת את זה? תביא ראייה. אי אפשר בלי ראייה!

רבי לוי יצחק לא ידע כיצד להוכיח את צדקת היהודי, ואמר להם: "תבואו מחר". באותו לילה קם רבי לוי יצחק בחצות הלילה, הלך לבית המדרש, פתח את ההיכל, והתחיל לבכות: "ריבוננו של עולם, אני לא יודע מה לעשות! הרי ניכרים דברי אמת, אבל איך אני יוכל להוכיח את צדקתו? הרי זה כל רכושו!" וככה היה בוכה, ובוכה...

והנה נגלה אליו מגיד מן השמיים, ואמר לו: "תדע לך שאתה צודק ובאמת כל החביות האלה שייכים ליהודי הזה שטוען. אבל אתה לא יכול לפסוק כך, ולכן זה ישאר אצל היתומים".

וכאן המגיד גילה לרבי לוי יצחק דבר נורא: "אסביר לך מדוע עשו כך משמיים שהוא יפסיד את רכושו ליתומים: בגלגול הקודם, בעל החביות גנב לנפטר 400 חביות שמן. ועכשיו הוא בא להחזיר את זה בגלגול הזה. ולכן אתה תדון לפי ההלכה ש'המוציא מחבירו עליו הראייה', ותשאיר את זה אצל היתומים, כי זה באמת חוב שהוא חייב לאביהם מהגלגול הקודם, והכל יבוא על מקומו בשלום!".

היהודי בעל השמן הרגיש שחבר עליו עולמו, והתחיל לבכות: "כמעט את כל ממוני שמתי בכדים הללו!" והאפוטרופוס הציע שילכו לדין תורה: "יש עכשיו אב"ד חדש - רבי לוי יצחק, בוא נלך אליו ומה שיגיד לי הרב לעשות, אני עושה"

זה הדינים של עם ישראל - "תשים לפניהם". אם זה היה לפני עכו"ם, הם לא היו פוסקים ככה, השופט היה אומר: "הוא צודק זה שבוכה, מאיפה יש כל כך הרבה לנפטר? זה הכל של הסוחר, תנו לו את זה". אבל כשהולכים לפני דין ישראל, הם פוסקים את רצון ה'!

הרמאי היה בטוח שהוא גילה את הסוד...

איך כתוב בתהלים? "לא עשה כן לכל גוי ומשפטים בל ידעום", ואפילו שגם לאומות העולם יש משפטים ודינים, אבל יש הבדל בין משפטי

ערב אחד שוב נזדמן רבי משה לאותו מקום, והוא רואה אדם מת עם לבוש האסירים של רבי יעקב, והוא לתומו היה בטוח שרבי יעקב הוא ההרוג, ובכה על חברו שנהרג, הרים אותו באמצע הלילה, לקח אותו לקבורה, ביקש ממנו מחילה על כך שקובר אותו, שלא בכבוד הראוי לו...

לימים, עבר איזה גרף אחד במדבר, והכיר את רבי משה, ואמר לו: "מה אתה עושה פה בצאן?" אומר: "תעלה לעגלה, אני אקח אותך". עלה לעגלה, והסייע אותו לוינה.

כאשר הגיע רבי משה לוינה, הוא בא לאשתו של רבי יעקב וסיפר לה כל מה שהיה, שהוא קבר את בעלה, והוא בא להעיד בבית דין שבעלה נפטר כדי שיתירו אותה להנשא, ואכן התירוה להנשא!

העני ביטל את החתונה

בינתיים, רבי יעקב הלבוש בבגדי אדונו, הלך מעיר לעיר ומכפר לכפר, עד שהגיע לוינה, והוא שומע שבדיק עכשיו יש "סעודת עניים". הוא מברר מי עושה? ואומרים לו שהרב "שער אפרים" מחתן את הבת שלו ה"אלמנה", ש"נתאלמנה" מרבי יעקב...

רבי יעקב חשב שלא יאמינו לו אם יאמר לכולם שהוא רבי יעקב, והכלה היא אשתו ואינה אלמנה בכלל... מה עשה? התיישב לאכול בין העניים. והרב "שער אפרים" חילק צדקה לכולם, ונתן גם לרבי יעקב נדבה. אך ר' יעקב לא רצה לקבל והחזיר לו את הכסף... אמר לו ה"שער אפרים": "אולי כבודו יודע ספר? לכן אתה רוצה יותר?" ונתן לו יותר, אך ר' יעקב עוד פעם החזיר לו. ורבי אפרים אמר לו: "אולי כבודו בקי בכל ש"ס ופוסקים?" ורבי יעקב ענה לו בענווה: "כן".

אמר לו ה"שער אפרים": "תגיד לי איזה משהו". ורבי יעקב מייד אמר לו איזה חידוש שהוא אמר בקבלת הפנים בחתונה שלו עם בתו של ר' אפרים. רבי אפרים השתומם ואמר: "הרי החתן שלי רבי יעקב ז"ל אמר את החידוש הזה... ומייד חשב לעצמו: "אולי העני הזה היה שם, והוא חוזר על מה ששמע, ורוצה לגנוב את דעתו?"

אבל רבי יעקב המשיך להגיד לו עוד ועוד חידושים, וה"שער אפרים" שומע את הכל, ומתחילה להידלק אצלו נורה אדומה בראש... עד שדיברו, והוא הכיר שזה רבי יעקב, וסיפר לו רבי יעקב את כל מה שקרה איתו. מייד נתפרסם הדבר, והתבטלה החתונה של ה"אלמנה", כי "ההרוג בא ברגליו" והפכו את החתונה למסיבת שמחה עם הבעל! ומזהווג הזה של רבי יעקב נולד ה"חכם צבי". ובנו של החכם צבי - הגאון רבי יעקב עמדין, נקרא יעקב על שם סבו.

הנה לנו דוגמא מה זה הו מתונים בדין... היא כמעט התחתנה... ובאמת ה"חכם צבי" החמיר מאוד בדיני עגונות, בעקבות הסיפור הזה שארע עם הוריו.

הדן בערכאות - מרים יד בתורת משה!

עוד דבר לימדונו רבותינו: "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" - לפני בית דין של תורה, ולא לדון בערכאות [בית דין של עכו"ם]. ואפילו אתה יודע שבאיזה דין אחד הם פוסקים כמו יהודים - אסור. ומי שהולך לדינים של עכו"ם, הרי זה מרים יד בתורת משה.

יש מעשה נפלא הממחיש לנו מה זה החשיבות לדון רק בבי"ד שע"פ התורה: רבי לוי יצחק מברדיטשוב, כשהתמנה להיות הרב ואב"ד של ברדיטשוב, המקרה הראשון שבא אליו לדין היה דבר קשה מאוד: באו אליו שני יהודים ואחד מהם מספר: שהוא היה ביריד, וקנה 400 כדים גדולים של שמן זית ביריד, ששם עליהם כמעט את כל כספו. אך לא היה לו היכן להניח אותם עד שיחזור למקומו. מה עשה? הלך לחבר שלו שגר ליד היריד, וביקש ממנו להניח את הכדים במחסן: "עוד כמה ימים אני אבוא לקחת את זה, עם עגלות". ובעל המחסן אמר לו: "אין בעיה, תפדאל..." ואכן הוא הניח אצלו את ה-400 כדים.

פרקם, נמצא ביד אהרן ארבע, וביד בניו שלוש, וביד הזקנים שתיים, וביד כל העם אחד. יצא משה, ושנה להם אהרן, ויצא אהרן, ושנו להם בניו, יצאו בני אהרן, ושנו זקנים לכל העם, ונמצא שכל אחד למד ארבע פעמים!

ממשיכה הגמרא: מכאן אמר ר' אלעזר, חייב אדם לשנות לתלמידי לפחות ארבע פעמים, וקל וחומר הוא, ומה אהרן שלמד מפי משה ומשה מפי הגבורה, היה צריך ארבע פעמים, הדיוט מפי הדיוט על אחת כמה וכמה! והכל כדי שכל אחד יהיה בקי בכל התורה.

משלשה יצא שולחן אחד

ספר ההלכות והמשפטים שהוא מורה הדרך לכל בית ישראל בכל קצוות תבל, נקרא בשם "שולחן ערוך", ונקרא בשם זה מחמת דברי רש"י שמשה נצטווה ללמד את התורה כ"שולחן ערוך".

כי בהתחלה הרמב"ם סידר את כל ההלכות, ועדיין זה לא היה מובן לכולם. וכשבא הבית יוסף, הוא סידר כל ארבע חלקי שולחן ערוך, היה כל ההלכות, כל המשפטים - מורה דרך לכל בית ישראל בכל קצוות תבל.

החיד"א כותב, שבדורו של ה"בית יוסף" היו שלשה רבנים שהיו ראויים לחבר את השולחן ערוך: רבי יוסף טאיטצק, ורבי יוסף קארו, ומרדכי בן לב, וכל אחד מהם היה ראוי למלאכה זו, אך הסכימו מן השמים את הזכות לרבי יוסף קארו, מדוע? מפני ענותנותו היתירה! ומשנתו היתה משנת חסידים!"

בספר "אוצר הידיעות" מובא שמצא דבר נפלא בשם אחד מקדושי השואה הגר"ח סאמט: כידוע ישנם ארבעת חלקי טור ושולחן ערוך - אורח חיים, יורה דעה, אבן העזר וחושן משפט - שבהם נתבארו כל משפטי תורתנו הקדושה.

הגימטריא של שמותיהם עולה אלף שבע מאות וחמש, וראה זה פלא שמניין זה הוא בדיוק מנין הסימנים בשולחן ערוך - 1705, הפלא ופלא.

שלא ימות פעם שניה

הזוהר הקדוש בפרשת השבוע מאריך בענין גלגולי נשמות: כתוב "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" - דהיינו לפעמים אדם רואה דינים, צרות שבאים על אדם צדיק, כי הוא מכיר אותו משנוגד, איזה יראת שמים! איזה מידות טובות! פתאום באים עליו כאלה צרות, כאלה משפטים, כאלה דינים, ואתה אומר מה? זה צדיק מה הוא עשה?!

אומרת לנו התורה: "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם", המשפטים זה הדינים, "אשר תשים לפניהם", שישים בליבו שהיסורים האלה ממרקים את העוונות שלפניהם - שלפני הגלגול הזה. אתה לא יודע מה הבן אדם הזה עבר אז ועכשיו הוא בא לתקן, לכן אומר הזוהר **ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם - אליו אנו סדרין דגלגולא דינין דנשמתין, דאתדנו כל חד וחד לקבל עונשיה אלה סדרים של גלגולי הנשמות משפטים ודינים של הנשמות שניידות וחוזרות ומתגלגלות לעוה"ז.**

צריך לדעת שהאמונה בגלגול היא יסוד בתורתנו ובאמונתנו, ויש לנו את הזוהר הקדוש שאומר שיש גלגולים, ורבינו האר"י אמר למהרר"ו את שער הגלגולים. [מהרר"ו כתב שמונה שערים מפי האר"י, יש שער ההקדמות, יש שער הכוונות ויש שער התפילה, ויש שער הגלגולים]. שם הודיע את כל הגלגולים.

יש כמה פסוקים הרומזים על סוד הגלגול: יעקב אבינו אומר "אמותה הפעם", אומר המדרש תנחומא: רק הפעם, אין פעם אחרת, אין לי גלגול יותר. וגם כתוב "יחי ראובן ואל ימות" - אומר התרגום: שלא ימות מיתה שניה, מה זה מיתה שניה? שלא יבוא עוד הפעם למות פעם שניה. כי ראובן תיקן עכשיו הכל.

התורה למשפטי הגויים: אצל הגויים כל משפט בפני עצמו, יתכן שפחות או יותר יתקבל, אבל אם נשווה בין משפט למשפט נראה סתירות ביניהם. למשל אצל הגויים אדם שרצח חייב תלייה, וכן גנב חייב תלייה, ואיזה שוויון זה.

רבי לוי יצחק לא ידע כיצד להוכיח את צדקת היהודי, ואמר להם: "תבואו מחר". באותו לילה קם רבי לוי יצחק בחצות הלילה, הלך לבית המדרש, פתח את הדיכל, והתחיל לבכות: "דיבוננו של עולם, אני לא יודע מה לעשות! הרי ניכרים דברי אמת, אבל איך אני יוכל להוכיח את צדקתו?"

וזה מה שכתוב: "משפטי ה' אמת צדקו יחדי", שאפילו אם תשווה אותם אחד עם השני: שהרי את הרוצח הורגים כי לקח את הנפש, ולכן מוציאים את הנפש שלו ג"כ, וזו מידה נכונה. וכן גנב ישלם כפל - כי רצה להפסיד את השני.

רבתינו אומרים, שחכם ההולך בדרך ה' הרוצה להוציא את המשפט לאורה, ונותנים לו סייעתא דשמיא מיוחדת מעל הטבע. וככה זה היה אצל כל גדולי העולם, שהיתה להם סייעתא דשמיא לפסוק את הדין בחכמה.

הבן איש חי אומר, שפעם באו אליו לדין תורה על מטבע כסף, אחד מצא מטבע כסף, ושניים באים אליו: וכל אחד אומר "זה שלי". מה עשה הבן איש חי? ישב בחדר שלו ולמד ואמר: "אם יש בזה חור אז דינו כך, ואם אין בזה חור אז דינו כך". והרמאי עמד בחוץ ושמע שהרב אומר: "יש בזה חור".

אחר כך הרב יצא ואמר להם: "יש לכם סימן?". והרמאי מייד אמר: "כן, יש בזה חור..." והשני אומר: "לא, אין בזה חור". מייד אמר הרב לשני: "הנה - זה שלך" ... כך מהשמיים נותנים לחכם את העצה ואת התבונה איך לעשות את הדברים! וזה יש רק בבי"ד של תורה!

האוכל שלפני האוכל

רבתינו אמרו: שאת הדינים והמשפטים נצטוונו כבר במדה. ולכן "ואלה המשפטים אשר" - ראשי תיבות מר"ה.

ויש עוד רמז נפלא שרבתינו דרשו על הפסוק הזה: "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" - לפני עניני העולם הזה, שלפני כל דבר ודבר ממעשיו של האדם בעולם הזה, צריך קודם כל לשים את המשפטים לפניו - לתת את התורה כנגד עיניו. קודם כל, עניני העולם הבא! למשל: לפני שהוא אוכל ושותה, קודם כל יאכל אוכל רוחני. קם בבוקר דבר ראשון: מתפלל, שיעור תורה. ואחר כך ילך לעניני העולם הזה. וזה חזק מאוד ואמת לאמיתה.

ארבע פעמים לא פחות!

רש"י מפרש מה זה "אשר תשים לפניהם": אמר לו הקב"ה למשה, לא תעלה על דעתך לומר אשנה להם הפרק וההלכה ב' או ג' פעמים, ואיני מטריח עצמי להבינם טעמי הדבר ופירושו, לכך נאמר אשר תשים לפניהם, כשולחן הערוך ומוכן לאכול לפני האדם. כלומר, בפסוק זה ציווה הקב"ה את משה רבינו, שייסביר את המשפטים והדינים "כשולחן ערוך", אחד לאחד. שיהיה הכל ברור, תשים את זה לפניהם, תסביר להם, תנמק כל הלכה.

הגמרא (עירובין נד:) מספרת כיצד משה לימד את ישראל: משה למד מפי הגבורה, נכנס אהרן אצל משה ושנה לו משה פרקו, נסתלק אהרן וישב לשמאל משה, נכנסו בניו של אהרן, ושנה להם משה פרקם, נסתלקו בניו, אלעזר לימין משה, ואיתמר לשמאל אהרן, נכנסו זקנים ושנה להם פרקם, נסתלקו זקנים, נכנסו כל העם, ושנה להם משה

"יעקב אל תגע בזה!"

רבי יצחק כדורי אמר לי, שלרבי יוסף חיים היה ספר גלגולי נשמות של חכמי דורו. ומידי פעם היה קורא לאיזה חכם והיה אומר לו: "אתה בגלגול שעבר כנראה היית כך וכך, כדאי לך לעשות כך וכך, וככה תתקן".

והוא סיפר שבנו רבי יעקב חיים רצה לראות את הספר הזה, והיה מעניין אותו גם לדעת על עצמו, הוא ראה איפה אבא שלו מחביא אותו "בין הקורה לרעפים", ותכנון, שכשאבא שלו יתן שיעור בבוקר בעין יעקב הוא ילך להביא את זה. כי רבי יוסף חיים בכל בוקר היה נותן שיעור בעין יעקב עם טלית ותפילין.

והנה באותו יום כשרבי יוסף חיים התחיל את השיעור, מייד הבן רץ לבית, ופתאום רבי יוסף חיים אומר לקהל: "מחילה אני תכף אבוא", הוציא את התפילין שלו, ורץ אחריו, אמר לו "יעקב! אל תגע בזה... אסור להסתכל בזה!" ומאותו יום לא מצא את זה. ככה סיפר לי מורנו רבי יצחק כדורי.

יצא מחבלא והכלא נפל

רבי יוסף חיים אומר, שהגלגול בבעלי חיים נרמז בפסוק: "הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי", שלא יתגלגל ח"ו. כמו שכתב הבעל שם טוב שהמדבר לשון הרע מתגלגל ככלב, וזה רמזו בפסוק: "ויקרא לה נובח" - ראישי תיבות: לשון הרע, שבעל לשון הרע מתגלגל ככלב שנובח רחמנא ליצלן.

עוד אומר רבי יוסף חיים שהגלגול בדומם ובצומח נרמז בפסוק: "כי אבן מקיר תזעק וכפיים מעץ יעננה" אבן זה דומם. ועץ זה צומח.

רבי יוסף חיים ב"עוד יוסף חיי" מספר סיפור על "חכם אחד" אבל אומרים שזה היה הוא עצמו. פעם שמו אותו חודש אחד בתוך איזה חדר כמו אסיר. מדוע? כי היה לאחים שלו בית מסחר גדול, וגם הוא היה שותף בזה, כי הם שמו אותו שותף, ככה האמא ביקשה שיהיו כולם ביחד, הם יעבדו, ואמנם הם גם היו ת"ח, אבל רבי יוסף חיים הוא רב רבנן הוא יקבל משכורת בלי לעבוד.

יום אחד העלילו עליהם איזה עלילת שקר, שמו אותו שם באיזה חדר, חודש ימים. ובהיותו שם הוא למד תורה וכתב כל ספר דעת ותבונה בע"פ!

והא מספר שכאשר הוא יצא משם, ישר נחרב המקום הזה! כי היו נשמות מגולגלים באבנים של הבית הזה, "אבן מקיר תזעק", ולא סתם שמו את רבי יוסף חיים שם, כי הנשמות האלה היו זועקות שיתקן אותם, זה גלגול בדומם. כי אבן מקיר תזעק.

ג'רג' שהוא גולגולת

רבי יוסף חיים גם מביא פסוקים לגלגול באדם, כגון מה שכתוב: "דור הולך ודור בא" - קודם דור הולך ואחר כך דור בא, שאותו דור בא שוב פעם בגלגול.

הגאון חיד"א מסביר בזה את מה שאנחנו אומרים בברכת המזון "אבינו מלכנו אדירנו בוראנו גואלנו", ולכאורה היה צריך לומר בהתחלה "בוראנו", ורק אחר כך "אבינו מלכנו אדירנו" וכו', כי הרי קודם כל האדם נולד ונברא, ורק אחר כך מכיר את הקב"ה?

אלא, אומר החיד"א: יש לבאר שהתכוונו לרמוז כאן את סוד הגלגול, ש"בוראנו" הכוונה שמביא אותנו בגלגול, ולפי זה, הסדר של הברכה הוא על פי הנהגתו יתברך עם ברואיו, כך: "אבינו מלכנו" - מלך המשפט. "אדירנו" - חזק במשפט ומביא חשבון על כל חטאיו של האדם, ואחר כך "בוראנו" - מביא אותנו לגלגול עוד פעם כדי לכולת הפשע, ואז "גואלנו" - גאולת עולם מוציא אותנו מהעוונות!

ולכן אדם צריך לדעת, שהנשמה שלו זה חלק אלוה ממעל, וצריך לתקן את הנשמה ולתקן את המלבוש של הנשמה שלא תבוא עוד פעם בגלגול. ובאמת הגלגול זה חסד שעושה איתנו הקב"ה שאדם

בא בגלגול לעוה"ז, ואשרי מי שזוכה לתקן את עצמו מכל וכל. שיזכה בגלגול שהוא בא לתקן את כל מה שהוא צריך ולא יבוא עוד הפעם.

"גלגול" זה לשון "גולגולת" שצריך לבוא על גולגולת עוד הפעם, וגם לשון "גלגל" חוזר בחזרה מלשון "גלגל" שחוזר בחזרה.

באת באמצע הסיפור

לפעמים אדם סובל והוא לא יודע מה קרה לו, על מה כל הצער הגדול שהוא סובל, אבל צריך לדעת שזה יכול להיות בגלל הגלגולים הקודמים. איך כתוב? "מפי עליון לא תצא הרעות" הכל זה בא ממעשיו של האדם.

החפץ חיים אומר שאל יפלא בעיני האדם למה זה עשיר זה עני, למה זה סובל זה לא סובל, כל זה אומר הח"ח זה עילת העילות וסיבת הסיבות זה הכל גלגולי נשמות. לא סתם זה בא בגלגול הזה עשיר, לא סתם זה בא עני, כל אחד התיקון שהוא צריך, רק אנחנו לא מבינים את הדבר, אבל זה אמת. והקב"ה מלמעלה רואה את כל הפאזל אמיתי, כשאדם עולה למעלה הוא מרגיש, פה אנחנו לא מבינים את הדברים.

והרי אנחנו דומים לאורח שבא לבית הכנסת והוא רואה שהגבאי מעלה את זה שיושב בצד הזה, ואח"כ הולך לצד השני, אח"כ הולך לצד הזה, והאורח אומר לו: "איזה מן סדר זה? למה זה שיושב לידו לא קיבל?", אומר לו הגבאי: "חביבי, יש לי סדר, ההוא כבר שבוע שעבר, היה לו אזכרה נתתי לו לעלות, היום זה יש לו, וההוא כבר עלה מקודם, אתה לא היית פה אתה באת אורח, אתה לא מבין כלום". אותו דבר, אומר הח"ח, אנחנו אורחים פה, לא מבינים מה הולך.

השידוך המופלא בברכת האר"י שננרע באיבו...

פעם הגיע לרבנו האר"י יהודי רווק בגיל ארבעים, ואמר לו שכבר שנים מחפש את הזיווג שלו ולא הולך לו: "עשיתי את כל הסגולות ואני כבר בגיל 40". אמר לו האר"י: "הזיווג שלך הוא לא פה, סע למצרים, ושם תמצא את הזיווג שלך". והאר"י אמר לו: "אבל כל הזמן תשנן לך את הפסוק הצורך תמים פעלו כי כל דרכיו משפט". סתם ולא פירש.

ואכן, היהודי הרווק הזה נסע למצרים, והגיע לאיזה בית כנסת. ואחרי תפילת מנחה אמרו לו: "תגיד קצת דברי תורה", והוא דיבר, וראו שהוא תלמיד חכם ומעיין המתגבר, שמעו ממנו בקיאות, ודברי חכמה והלכה, ונהנה מאד, והתפללו ערבית.

אחרי ערבית, בא אחד העשירים שם אל היהודי הזה, ושאל אותו מאיפה הוא ומה מעשיו. והרווק אמר לו: "אני מצפת, והלכתי לרבנו האר"י, שאני כבר בגיל 40 לא התחתנתי ואני רוצה להתחתן, והוא אמר לי שהזיווג שלי הוא במצרים, אז באתי לפה, כי הרב אמר לי זה פה".

שבדורו של ה"בית יוסף" היו שלשה רבנים שהיו ראויים לחבר את השולחן ערוך: רבי יוסף טאיטצק, ורבי יוסף קארן, ומהר"י בן לב, וכל אחד מהם היה ראוי למלאכה זו, אך הסכימו מן השמים את הזכות לרבי יוסף קארן, מדוע?

העשיר שמע ואמר מייד: "לפי דעתי מצאת את הזיווג, אני עשיר גדול ויש לי בת בגיל 35 צדקת, אין לה שום מום, טובה, אולי אני אפגיש ביניכם". ובאמת הם נפגשו, ואחרי שבוע התארסו. בחורה טובה, והיה שמח בה.

הגביר התחייב את כל צרכי החתונה ובית, ועושר, מה לא נתן לו? הזוג התחתן וחיו בשמחה. אחרי שלשה חודשים, יום אחד, החתן -

שאני אתן לך? תקח! אמר לו הרבי: בא ואני אסביר לך מה היה פה. אותו פלוני שהיה חייב לך הרבה כסף, הוא גנב אותך, ולא שילם לך את הכסף ומת. וכעת הוא בא בגלגול באותו סוס, בכדי להחזיר לך את כל הכסף, ולכן הוא עבד אצלך קשה. אבל כעת אין לו כבר כח, וכשבאתי לפה, ראיתי אותו וריחמתי עליו, ולכן אמרתי לך שתתן לי אותו. וכשלא הסכמת, ביקשתי שתתן לי את השטר שלו, וכשמחלתי לו - הוא סיים את התיקון שלו ומת.

כי בא סוס - פרעו

בזמן הבעש"ט הקדוש, גם היה סיפור דומה. היה אחד שהיתה לו טחנת קמח שהיה טוחן בה על ידי סוס. מה היו עושים? היו קושרים לו את העיניים וקושרים אותו לאבן הריחיים, וכך הוא היה רץ מסביב וטוחן. והיה לו שם איזה פועל אחד, שקרן ורמאי. בעל הבית היה לומד תורה, ולא היה בא לבדוק את הפועל, היה סומך עליו. אבל הוא היה גנב - גנב, לא סתם גנב... אם למשל היה בעל הבית מרויח בכל חודש מאה וחמישים אלף שקל, היה לוקח מאה אלף לעצמו, וחמישים אלף נותן לבעל הבית... ובעל הבית היה תמים ומאמין לו שזה כל הרווחים.

יום אחד, אותו פועל מת בקיצור ימים, "עושה עושר ולא במשפט - בחצי ימיו יעזבנו". והנה לאותו בעל הבית, נולד באורווה שלו וואחד סוס, היה עושה לו עבודה של עשר סוסים. ואם בכל חודש עד היום - היה נכנס לו מאה וחמישים אלף, עכשיו התחיל להיכנס לו מאתיים אלף, שלוש מאות אלף. לא היו דברים כאלה. הוא היה ממלא מחסנים של כסף, ואח"כ המיר אותם ללירות זהב, והיה קונה בזה דירות, ונהיה עשיר גדול.

באחד הימים, שמע על כך הפריץ, ובא אליו ואמר לו: אני רוצה לקנות ממך את הסוס. אמר לו: לעולם לא אמכור אותו. אמר לו הפריץ: אם לא תמכור אותו - אחתוך לך את הראש. כדאי לך למכור, כמה כסף שתרוצה אתן לך. כלית ברירה, הסכים למכור לו אבל תמורת סכום אגדי, והפריץ שילם לו את כל הכסף.

בלילה הרב שם חולם חלום. והנה אותו פועל בא אליו ומספר לו: אני הסוס שהיה לו באורווה, ואני התגלגלתי בו כי בעבר גנבתי אותו, ועכשיו באתי לשלם לו את כל הגניבות. אבל עכשיו כשלקח אותו הפריץ, אני כבר לא חייב לו כלום, וכי אני אעבוד אצלו? דחילאק, תגיד לאדון שיבוא ויגיד מחול לך מחול לך. וכך היה, הלך הרב ודיבר אתו: תגיד שאתה מוחל לו. ואכן הוא עמד ואמר: מחול לך, מחול לך.

והנה כשבאו לקחת את הסוס, ראו שהוא כבר הלך... התחיל בעל הבית לבכות, ואמר לפריץ: אני לא יודע מה לעשות, כעת אני חייב לך הרבה כסף. אמר לו הפריץ: תקח את הכסף בשבילך, אני יודע שמכל ליבך אתה מכרת לי, וככה זה יצא משמים שהוא מת, תעזוב את הכסף אצלך.

ועל זה הליצו את הפסוק: "כי בא סוס פרעה", אם אתה רואה סוס שעובד כל-כך יפה, "פרעה" - כנראה בא לפרוע חוב... זה פלא פלאות. הכל גלגולים. אי אפשר להבין את הדברים הללו.

בא בחלום להחזיר 15 שקל

אספר לכם מעשה שהיה בשנת תש"ס, אולי כולכם זוכרים, שהיה פגיעע בקו 2 באוטובוס כשחזר מהכותל, האוטובוס היה ליד 'זוועהיל', ועלה עליו מחבל עם חומר נפץ, והיו שמה כמה הרוגים. אחד מההרוגים היה הרב סגל, הוא היה מחנך בתלמוד תורה 'תורת חיים' בבני ברק.

לילה אחד, הוא בא לבן אחיו בחלום, ואמר לו: תלך לרחוב הזון-איש מספר זה וזה, שם גר אחד התלמידים שלי, ואני חייב לו 15 ₪ בבקשה לך תשלם לבחור. אמר האחייני לעצמו: חלומות שוא ידברו. למחרת בא אליו עוד הפעם, ואמר לו: בבקשה, לך תשלם לו, אני לא יכול להיכנס למוחיצה שלי, לך תשלם לו 15 ₪. הוא אמר אני אנסה.

הבעל חוזר מהתפילה, הכין לאשתו ארוחת בוקר לחמא בעג'ין לחם עם עזתר... והוא מעיר אותה, והיא לא קמה! בר מינן - שבקה חיים! והיתה צרה גדולה.

אחרי ימי השבעה אמר לו חמיו: "תחזיר לי את כל מה שנתתי לך", והחתן אומר: "אדוני זה שלי, מה זה נתת לי, אני באתי בשביל שאני רוצה לחיות איתה, מה אני יכול לעשות? כל אחד מזולו, ככה קרה", הגיעו לדין תורה, והגיעו לידי פשרה שאבי הכלה יפצה אותו מאה

שאל יפלא בעיני האדם למה זה עשיר זה עני, למה זה סובל זה לא סובל, כל זה אומר הח"ח זה עילת העילות וסיבת הסיבות זה הכל גלגולי נשמות. לא סתם זה בא בגלגול הזה עשיר, לא סתם זה בא עני, כל אחד התיקון שהוא צריך

חמישים אלף דינר. קיבל את זה וחזר לצפת. אומר לו רבנו האר"י אמרתי לך, "הצור תמים פעלו" זה היה הזיווג שלך, ועכשיו יבוא לך זיווג אמיתי.

אמר לו האלמן: אבל למה הייתי צריך לעבור את זה? אמר לו רבנו האר"י: "בגלגול הקודם אתה ואשתך הייתם שני שותפים גברים, ויום אחד השותף גנב לך 150 אלף דינר, והשותף בא בגלגול הזה כאשה להחזיר לך את זה, ועכשיו אחרי שהיא החזירה לך, היא תקנה את מה שצריך, ועכשיו יש לך את הזיווג שלך, תתחתן תביא ילדים והכל יסתדר, אין מה לעשות, ככה זה הולך בעולם!". זה מה שאומר לנו הזוהר: ואלה המשפטים - אֵלֶיךָ אָנֹכִי סֹדֵרֶיךָ דְּגִלְגֹּלָא דִּינִי דְּנִשְׁמָתִי - זה הכל עילת העילות, מה אנחנו יכולים לדעת?!

הרבי קרע את השטר והסוס השחור מת

היה אדמו"ר שהתארח אצל אחד מהתלמידים שלו, שנתעשר עושר גדול, ואותו תלמיד היה שמח שמחה גדולה. הוא הקצה לרשות האדמו"ר קומה שלימה מפוארת, ושם היה בית מדרש גדול, ולצידו חדר אוכל גדול, עם חדרי שינה לו ולתלמידים.

ביום שישי הגיע העשיר ואומר לרב: הנה, הכל מוכן, הטשולנט, הי'פראח, כל מה שאתה צריך - סידרתי. מה עוד כבוד הרב צריך? אמר לו: ראיתי שיש לך פה אורוות סוסים, דיר של שוורים ופרות, האם אתה יכול לתת לי איזה משהו מזה? אמר לו: כבוד הרבי, כל מה שאתה רוצה אתן לך! אמר לו הרבי: בוא איתי. הלכו לכיוון הסוסים, ואז הוא פונה ואומר לו: אתה רואה? אני רוצה את הסוס השחור ההוא! אומר לו העשיר: חביבי, תסלח לי כבוד הרבי, זה מאוד קשה לי לתת, זה סוס שעושה לי עבודה של חמש עשרה סוסים, השחרחר הזה, וואי וואי, מביא לי פרנסה בצורה לא רגילה. קשה לי כבוד הרב, את האמת - אני לא יכול.

אמר לו הרבי: טוב, האם אתה יכול להביא לפני את שטרי החוב שאנשים חייבים לך. הביא לפניו את שטרי החוב שלו, ואמר לו: תקח מה שאתה בוחר. הרבי לקח שטר חוב אחד ואמר לו: את זה אני רוצה. שאל אותו העשיר: את זה אתה רוצה? הרי זה לא שווה כלום כבוד הרב! הבן אדם הזה כבר מת, ואין זה שווה כסף! אולי אתן לכבודו שטר אחר? אמר לו: לא, אתה נותן לי את זה! אמר לו: קח, זה שלך. ואז הרב לקח את השטר וקרע אותו, תוך שהוא אומר: מחול לך, מחול לך, מחול לך.

באותו רגע, התפרצו לחדר המשרתים של אותו עשיר וזועקים: אוי! הסוס! הסוס השחור לפתע פרפר ונפל ומת. הלה נפל לרגליו של הרב ואמר: אני מבין שזה קרה לי בגלל שפגעתי בכבוד הרב. מה אתה רוצה

הכל מדוייק מלמעלה לפרטי פרטים

אני רוצה להגיד לכם מעשה שהיה בשנת תשכ"ג. יש פה בגבעת שאול ישיבת 'פרשבורג'. ובאותו הזמן, לא היו אוטובוסים, היו כעין משאיות, שהיו מסדרים שם ספסלים, וככה היו נוסעים. תלמידי ישיבת פרשבורג, היו הולכים בראש חודש אלול למירון, לקראת יום הדין, והיו נוהרים לא לדבר שיחת חולין. הם הלכו ביום פטירת רבי אלעזר בכ"ד באלול בשנת תשכ"ג, והנסיעה במשאיות לא היתה קלה בכלל, אך הם לא התפנקו.

הגיעו למירון, טבלו במקוה, התפללו ותיקין, אחר כך הלכו לקבר האר"י בצפת, טבלו במקוה האר"י, והיו שמחים על עוד תוספת טהרה. הנהג שלהם היה חילוני שמו היה חיים בראשי, גם הוא רצה לטבול במקוה, גם הוא עשה תשובה, באותו יום הניח תפילין, והאווירה היתה מאוד מרוממת. אך פתאום קרה אסון, בדרך לטבריה, לרבי מאיר בעל הנס, בעיקולי הדרך, גלשה המשאית הצידה, והנהג איבד את השליטה, עוד לפני שהספיק לחשוב - התהפכה המשאית במורד ההר, הנהג נהרג במקום יחד עם עוד שלושה מבחורי הישיבה. יש כאלה שנפגעו קל, ויש כאלו, ביניהם ראש הישיבה, שנפגעו באורח בינוני.

אחד משלושת התלמידים ההרוגים - קראו לו רבי מרדכי פולק, הוא היה מתמיד עצום וירא שמים בתכלית, היה לו חבר טוב בשם יוסף זאב הלוי, שלא הצטרף לאותה נסיעה. וכשהוא שמע שהחבר שלו נהרג כך, הוא הזדעזע מאד, ולא היה מסוגל לעכל את האסון. ליבו נשבר על כל שלושת חבריו, ובעיקר על החבר שלו, מרדכי פולק. זו היתה טרגדיה קשה מאד, והדבר לא נתן לו מנוחה, הוא לא יכול היה לסבול את זה. אמר לעצמו: איך המתמיד הזה, שהיה יושב ולומד יומם ולילה - נהרג כך?

אחרי מספר שבועות, חולם יוסף זאב חלום נורא. בחלום הוא רואה את רבי מרדכי שאומר לו: יוסף זאב, ראיתי את צעריך ובאתי לעודד אותך, אל תצטער, כל האסון זה רק למראה עיניים, בעולם המשפל הזה זה נראה כך, אבל אצלינו זה אחרת. תדע, שמיד שעלינו השמימה - נכנסנו ישר לגן עדן, ובא רשכ"י לקבל אותנו, והיה משהו מיוחד. אל תצטער, דע לך, שבזכות זה זוכה אני ללמוד בחברותא עם רש"י, כי בעולם הזה היינו לומדים הרבה רש"י.

אמר לו החבר: אשאל אותך שתי שאלות: שאלה ראשונה, איך נכנסת ישר לגן עדן בלי בעיות? שאלה שניה, למה נגזר עליך מיתה כה משונה בקיצור ימים? אמר לו: אענה לך. לפני שנה, בראש השנה תשכ"ג, נגזרה גזירה, ואסון כבד עמד לרדת על עם ישראל, אך בורא עולם לקח את הקרבנות האלה, גם הנהג היה בחשבון, וכל אחד מהנוסעים, מי שהיה פצוע קל, ומי יותר, הכל מדוד ושקול.

יוסף זאב התעורר נפעם מהחלום, והיה מהרהר כל הזמן בחלום

הרב גולדברג היה גם הוא עוסק קצת בסופרות, וביקש ממני מעט דיו מיוחד, קוראים לזה 'דיו הלל'. וביקש אם אני יכול להביא לו כרבע צנצנת, זה היה שווה כ-25 שקל. אמרתי לו: אני אתן לך, וכשיזדמן לך - תחזיר לי. אחרי כמה ימים הוא נהרג באסון מירון, וכך יצא שהוא לא שילם. כעת בודאי שאני מוחל לו על זה מחילה גמורה, ואני אומר את זה בפני קהל ועדה.

הזה. לאחר מכן, היה צם טובל ולומד, ומבקש מהשם שמרדכי יבוא אליו עוד פעם בחלום. אחרי שמונה עשרה חודש, הופיע החבר שלו ואמר לו: היה לך ספק אם החלום אמת, או שמא אתה מדומיין? דע שהחלום שחלמת הוא אמת! וזה לך האות, אתן לך שני סימנים: סימן ראשון, בעוד שבעה שבועות מהיום תתארס עם כלתך, ושמה יהיה דבורה בת שמעון. סימן שני, שלושה שבועות אחרי כן, יופיע דוד כלתך שנעלמו עקבותיו באירופה בשנות השואה, ועד היום הוא נחשב

נסע לבני-ברק, הלך לרחוב חזון-איש, נכנס לאותו בית ושאל: פלוגי נמצא? אמרה האמא שלו: כן, מה אתה צריך? תקראי לו, אני צריך אותו. קראה לו. שאל אותו: האם אתה מכיר את הרב סגל? אמר לו: בטח, אני למדתי אצלו בתלמוד תורה. האם הוא היה חייב לך כסף? כי הוא בא אלי בחלום ואמר שהוא חייב לך 15 ₪. אמר לו: עכשיו אני נזכר, פעם הרב לקח אותנו לטיול, וכל אחד שילם 15 ₪, ואותי הוא שכח לכתוב בפנקס ששילמתי לו ואמר לי: אתה לא שילמת. אמרתי לו: כבוד הרב, אני שילמתי לך! אך הוא אמר לי: לא שילמת. לא היתה לי ברירה, ושילמתי לו שוב, כשכל הזמן אני יודע בליבי שאני שילמתי לו.

הילד קיבל את הכסף במקום. ואמר: תודה רבה על ה-15 שקל, ואני שמח שיהיה לו תיקון, אבל לא ידעתי שעד כדי כך מדקדקים בשמים, עכשיו הרב יודע שאני אמרתי אמת. וכעת כשהוא נהרג על קידוש ה', והמחיצה שלו בעולמות העליונים, אומרים לו: יש עליך גזל, אתה צריך ללכת לשלם את הגזל הזה, ואז תוכל להגיע למקום שלך.

שימחל לי על הצנצנת דיו

עוד דבר אספר לכם, מעשה שהיה לא מזמן, בל"ג בעומר תשפ"א, כשהיה 'אסון מירון', שם נהרגו 45 קרבנות טהורים וקדושים שעלו בסערה השמימיה. ביניהם היה אברך בשם רבי אלעזר מנחם גולדברג, שהוא היה מלמד בתלמוד תורה 'עטרת לוי' מביתר עילית במשך כמה שנים.

אחד הרבנים שם בשם הרב שמואל, מספר: הוא היה חבר שלי, כחלק מהצוות, והייתי לומד אתו בחברותא, והייתי קשור אליו מאד, ולאחר פטירתו מאוד כאב לי על כך, אני למדתי עליו את כל הש"ס משניות, ובעזרת ה', אחרי כמה חודשים מהפטירה סיימתי כל ששה סדרי משנה, ואז התחלתי ללמוד את המשנה שוב פעם לעילוי נשמתו.

והנה, בליל כ"ב בחשון תשפ"ג, אני חולם כיצד אני רואה את ידידי המנוח רבי אלעזר גולדברג כשפניו מאירות, והוא לבוש בבגדי שבת עם השטריימל, ובא אלי ואומר: בבקשה ממך, לך לרב אפרים זילברמן ותגיד לו שימחול לי על מעט דיו שאני חייב לו.

התעוררתי בבוקר, ולא ייחסתי לזה חשיבות, כנראה זה בגלל שאני כל היום חושב עליו. אבל בלילה הבא אני חולם את אותו חלום שוב פעם ועדיין לא לקחתי את זה ברצינות. אך הוא התעקש איתי שבוע ימים, עד שלבסוף התחיל לדבר איתי בחוזה: מה אתה מפסיד? למה אתה לא עוזר לי? אני אומר לך תלך לר' אפרים זילברמן ותגיד לו שימחל לי. הפעם כבר לא יכולתי להגיד 'לא' לחלום, ולמחרת, היה זה ערב ראש-חודש כסלו, יום כיפור קטן, פגיתי לר' אפרים זילברמן, וסיפרתי לו על דבר החלום.

ר' אפרים השתומם על כך, וסיפר: אני לקחתי מאבא שלי ר' יצחק שלמה את האומנות של הסופרות, והייתי מגיע לת"ת לבחון את התלמידים. הרב גולדברג היה גם הוא עוסק קצת בסופרות, וביקש ממני מעט דיו מיוחד, קוראים לזה 'דיו חלל'. וביקש אם אני יכול להביא לו כרבע צנצנת, זה היה שווה כ-25 שקל. אמרתי לו: אני אתן לך, וכשיזדמן לך - תחזיר לי. אחרי כמה ימים הוא נהרג באסון מירון, וכך יצא שהוא לא שילם. כעת בודאי שאני מוחל לו על זה מחילה גמורה, ואני אומר את זה בפני קהל ועדה.

את המעשה הזה סיפרו בכל המקומות, זה לא יאומן כי יוספר, איזה דברים קורים בעולם, ומה האדם יודע, כמה זה לא פשוט, כמה צריך שהאדם יזהר ללכת בדרך ה', ויעשה רצון אבינו שבשמים, יזהר בקלה כבחמורה, זה לא הפקרות! אדם עובד על הכסף שלו, ודין פרוטה כדין מאה'. ולכן צריך שהאדם יקח את הדברים לתשומת לבו, לא ילגלג עליהם.

וצוקה, כל נגע ומחלה, ויהיה בשורות טובות בכל בית ובית, ונהיה באחדות אחת שלא יהיה פילוג, ותמיד יהיה בכל בית שמחה וישועה, ולא יהיו שום אסונות, וממש רואים עין בעין איך כל אחד בתיקון שלו, כל אחד בגילגול שלו, כל אחד בא לתקן מה שהוא צריך לתקן.

ולכן ניקח את החיים שלנו יותר ברצינות, לדעת שכולנו נשמות שנשלחו, לא סתם התחתנו עם מי שהתחתנו, לא סתם אלו הילדים שלנו, לא סתם אלו החברים שלנו, זה הכל עילת העילות וסיבת הסיבות, לכולנו יש קשר אחד, הכל זה צירופים של נשמות שיש להם קשר אחד, שהתיקון חייב להיות ככה ביחד. וכל זה מלמד אותנו, שאדם תמיד ידע שהכל מן השמים, כל דבר ילך לטובה, ולא יתלונן על שום דבר.

ונברך את כל הקהל, גם אלה שמאזינים דרך הלווין, רדיו מורשת, רדיו ערוץ 2000, רדיו דרום, והלומדים בעלון. ה' יתברך ישמור אתכם, אותנו, כולנו, צאתנו ובואנו מעתה ועד עולם, ותמיד נשמע בשורות טובות. רוצים כבר גאולה, רוצים משיח צדקנו, וזה הדבר תלוי בנו.

עוד דבר גדול לא לשכוח, צריך לדעת, שעכשיו פרשת משפטים, וצריך ללמוד רש"י על הפרשה, לדעת את כל הדינים שיש לנו בתורה.

וכן, יום חמישי השבוע, זה השבוע האחרון של השבועיים, ננצל אותו, ביום חמישי הזה נעשה פה בישיבה בעז"ה צום, ונעשה תיקון גדול של היסוד, ותיקון הכללי גם כן של כל העוונות. מי שרוצה להשתתף בזה, זה דבר גדול. וצריך לקבל עליו תענית ביום רביעי בצהריים בתפילת המנחה, ויאמר שהוא מקבל עליו תענית ביום חמישי מעלות השחר עד צאת הכוכבים, ולבוא לפה בשתיים עשרה וחצי, וביחד נעשה תשובה שלימה, ונעשה תיקון גדול, ונקבל עלינו ללכת כל הזמן בדרך ה'. וה' יתברך לא ימנע טוב להולכים בתמים, וכן יהי רצון ונאמר אמן.

למת. וכשתראה שהסימנים הללו יתקיימו - תדע שהחלום הוא אמת. בבוקר, התעורר יוסף זאב ורשם הכל בפנקס. אחרי ימים אחדים, דברו

דע שהחלום שחלמת הוא אמת! וזה לך האות, אתן לך שני סימנים: סימן ראשון, בעוד שבעה שבועות מהיום תתארס עם כלתך, ושמה יהיה דבורה בת שמעון. סימן שני, שלושה שבועות אחרי כן, יופיע דוד כלתך שנעלמו עקבותיו באירופה בשנות השואה

אתו על איזה שידוך מארגנטינה, ששמה דבורה בת שמעון, בדיוק כמו שאמר לו החבר. ואחרי שבע שבועות בדיוק נגמר האירוסין בשעה טובה. הוא לא שכח את הסימן השני, ושאל את האבא של הכלה: יש לך אח מתקופת השואה? אמר לו: כן, אבל הוא נכנס לקרמטוריום ונעלמו עקבותיו עם שש מיליון הקדושים, הוא נספה שמה.

אמר לו הבחור: אני אומר לך שהוא חי, ועוד מעט יתגלה. אמר לו האבא: אתה לא שידוך טוב בשבילי, אתה מדומיין. מה זה עוד מעט יתגלה?! אך הוא אמר לו תמתין שלושה שבועות. ואכן, הוא המתין שלושה שבועות, והנה הגיע אחיו, פלא פלאות.

הכל לטובה

זה הכל גלגולים, זה לא מובן. הכל פלאי הבורא יתברך. וצריך לדעת שהכל ממנו יתברך, ושכולנו נזכה לתקן כל מה שצריך לתקן בגלגול הזה, וה' יתברך ירחם על עמו ישראל, ויבטל מעל עם ישראל כל צרה

עריכת שולחן ט"ו בשבט

בהיכל ישיבתנו הקדושה בהשתתפות מרן ראש הישיבה שליט"א ורבני ואברכי הכולל

המבצע השבועי - בחנות הישיבה (המבצע היט לשבוע בלבד)

אור השבת - קטן

הלכות מנהיגים ומאמרים על כל סדר וההכנות ליום שבת קודש החל מליל שישי ועד מוצ"ש מאת מו"ר הרב בנימין שמואלי שליט"א

עץ חיים - "החיים והשלום"

כתב רש"י צורת הדף של המקור עם הנהגות לשום שבו ואחלמה בהוצאת ישיבת "החיים והשלום"